

การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ
ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ
Synthesizing Approaches of Universities to Thai Language Teaching
for Foreigners in Thailand and Abroad

ณัฐญธร อินทรกำแหง , วรารัตน์ มหามอนทรี , สุวรรณีย์ ทองรอด*
Natayathon Intarakumhang , Wararat Mahamontri , Suwannee Thongrot*

¹คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
เลขที่ 99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000 ประเทศไทย
¹Faculty of Humanities, Naresuan University
99 Moo 9, Tha Pho, Mueang Phitsanulok District, Phitsanulok, 65000, Thailand

รับบทความ: 24 กรกฎาคม 2568 ปรับปรุงบทความ: 26 กุมภาพันธ์ 2569 ตอรับตีพิมพ์บทความ: 22 เมษายน 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ และ (2) สังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดยศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา 6 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ University of London Australian National University และ National University of Singapore การวิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เนื้อหาจากแนวทางการจัดการเรียนการสอน 3 ลักษณะ ได้แก่ แผนการเรียนระยะสั้น แผนการเรียนระยะยาว และรายวิชาเฉพาะด้าน ผลการวิจัยพบว่า สถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม มีความแตกต่างตามบริบท โดยสถาบันในประเทศไทยเน้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประสบการณ์จริง ขณะที่สถาบันในต่างประเทศเน้นการพัฒนาทักษะภาษาไทยควบคู่กับการคิดวิเคราะห์ในบริบทวิชาการและนานาชาติ นอกจากนี้ ผลการสังเคราะห์นำไปสู่แนวทางสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ (1) โครงสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่น (2) การบูรณาการทักษะ

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ

อีเมล: suwanneet@nu.ac.th

การสื่อสารกับการคิดวิเคราะห์ (3) การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (4) การจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม และ (5) การส่งเสริมการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและนานาชาติ ซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรและยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับสากล

คำสำคัญ

การจัดการเรียนการสอน ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ

Received: July 24, 2025

Revised: February 26, 2026

Accepted: April 22, 2026

Abstract

This study aimed to: (1) analyze and compare pedagogical approaches for teaching Thai as a foreign language in higher education institutions both within Thailand and abroad, and (2) synthesizing pedagogical approaches for teaching Thai as a foreign language in higher education institutions both within Thailand and abroad. The research focused on six purposively selected institutions: Chulalongkorn University, Mahidol University, Chiang Mai University, the University of London, Australian National University, and the National University of Singapore. A qualitative synthesis was conducted through content analysis of three instructional frameworks: short-term programs, long-term programs, and specialized courses. The results revealed a shared objective among all institutions to systematically develop learners' four language skills—listening, speaking, reading, and writing—with an emphasis on communicative competence. However, pedagogical differences were observed across institutional contexts. Domestic institutions emphasize cultural activities and experiential learning, whereas international institutions focus on language proficiency alongside critical thinking skills in academic and global contexts. Furthermore, the synthesis identified five core approaches for effective instruction: (1) flexible curriculum structures, (2) the integration of communicative and analytical skills, (3) blended learning methodologies, (4) the incorporation of cultural engagement, and (5) the promotion of intercultural and international learning environments. These findings provide a comprehensive framework for curriculum development, aimed at elevating the quality and international standards of Thai language education for foreign learners.

Keywords

Teaching Approaches, Thai as a Foreign Language, Higher Education Institutions in Thailand and abroad

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจเรียนรู้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติจึงมีความสำคัญมากขึ้นปัจจุบัน หลายมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้เริ่มเปิดหลักสูตรการเรียนภาษาไทยเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ ดังที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศเรศ ตลเพ็ญ ได้กล่าวถึงกระแสนิยมภาษาไทยของชาวต่างชาติว่า ก่อนหน้านี้ชาวต่างชาติอาจมาเรียนภาษาไทยเพื่อทำธุรกิจหรือใช้ทำงาน แต่ปัจจุบันการเลือกเรียนภาษาไทยมาจากหลายเหตุผล โดยเฉพาะความชื่นชอบในความเป็นไทยจากสื่อต่าง ๆ เช่นละคร ซีรีส์ที่เผยแพร่ทั้งวัฒนธรรม ภาษา และสถานที่ท่องเที่ยวในไทย จนทำให้เขาอยากเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจผู้คนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นซอฟต์แวร์อีกลักษณะหนึ่งและจะยังเป็นที่รู้จักมากขึ้นในอนาคต (ผานิต ฆาตนาท, 2567) อีกทั้ง นายศุภชัย ใจสมุทร ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กล่าวถึงสถานการณ์นักศึกษาต่างชาติไว้ว่า ประเทศไทยมีศักยภาพในฐานะศูนย์กลางการศึกษานานาชาติของภูมิภาคอาเซียน และเป็นที่ยอมรับของนักศึกษาจีนเป็นอย่างมาก โดยในปัจจุบันมีนักศึกษาจีนกว่า 40,000 คนกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยไทย ซึ่งไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความเชื่อมั่นในคุณภาพของการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย แต่ยังเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนากำลังคนและสร้างความร่วมมือที่แข็งแกร่งระหว่างสองประเทศอีกด้วย (ธนิดา วิมลเศรษฐ, 2568)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยและสถาบันศึกษาแต่ละแห่งล้วนมีแนวทางและรูปแบบที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งแนวทางการสอนไม่เพียงแต่คำนึงถึงเนื้อหาการสอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่ชาวต่างชาติจะได้เรียนรู้และรับประสบการณ์ต่าง ๆ ไปอีกด้วย รวมถึงสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการฝึกฝนทักษะภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หากผู้สอนเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มีความน่าสนใจ และสามารถกระตุ้นผู้เรียนได้ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยบรรยากาศที่ดี โดย รุ่งฤดี แพลงสร (2565, 99) ได้เสนอแนวทางการสอนไว้ชื่อว่า “ผู้สอนควรบูรณาการข้อดีของวิธีสอนภาษาต่างประเทศแต่ละวิธีมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและผู้สอน ย่อมทำให้การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนทุกฝ่าย”

คณะผู้วิจัยได้สำรวจแนวทางการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และพบว่าแต่ละมหาวิทยาลัยมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและมีจุดเด่นที่แตกต่างกันในบริบทที่หลากหลาย อีกทั้งยังไม่พบงานวิจัยที่มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับ

ชาวต่างชาติระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศอย่างเป็นระบบ การศึกษาดังกล่าวจึงมีความสำคัญในการหาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทใหม่ และสามารถยกระดับการจัดการเรียนการสอนสู่มาตรฐานสากล ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมจำนวน 6 มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ 3 แห่ง ได้แก่ University of London, Australian National University และ National University of Singapore ซึ่งล้วนเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ มีชื่อเสียงด้านการจัดการเรียนการสอนและมีประสบการณ์ในการเปิดสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 30 ปี ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะ成为ข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติของศูนย์การสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตลอดจนเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาเอกสารประกอบการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่มีความทันสมัย มีเนื้อหาครอบคลุม และสามารถรองรับการจัดการเรียนการสอนในบริบทระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ
2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Reviews)

ในการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน

การสอน คือ กระบวนการให้การศึกษาแก่นักเรียนซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศที่ครูกับนักเรียนเข้าใจกันย่อมส่งเสริมความองกามทั้งด้านสติปัญญาและด้านอื่น ๆ รวมถึงจะช่วยให้การสอนบรรลุผลสำเร็จไม่ว่าในห้องเรียนหรือสถานที่ใดก็ตาม (Hills, 1982, 266 อ้างถึงใน ทศพร กานติมาอักษรย์, 2561, 16) ในทำนองเดียวกัน ศุภลักษณ์ ทองจีน (2560, 41) ก็ได้กล่าวถึงการสอนไว้ว่า เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตาม

เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นเพื่อให้การสอนบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงต้องออกแบบหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบ มีกระบวนการและให้ครอบคลุมองค์ประกอบของการสอน

ดังนั้นการเรียนการสอน คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการสอนหรือความพยายามของผู้สอนในการจัดประสบการณ์หรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นกระบวนการในการสร้างสถานการณ์แวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการเลือกวิธีการสอนเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสมและต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อันมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในทางที่พึงประสงค์

สำหรับการจัดการเรียนการสอน Edward Anthony (อ้างถึงใน สุมิตา อังวัฒนกุล, 2539, 20-21) เสนอคำ 3 คำที่เป็นพื้นฐานการสอน ได้แก่ แนวคิด วิธีสอน และกลวิธีการสอน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) แนวคิด (Approach) หมายถึง ทฤษฎี หลักการ หรือความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา และธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา แนวคิดจะเป็นตัวกำหนดเป้าหมายเนื้อหาของการเรียนการสอน ตลอดจนรูปแบบการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

2) วิธีสอน (Method) หมายถึง กระบวนการในการนำเสนอเนื้อหา บทบาทของผู้เรียน บทบาทของผู้สอน วัสดุประกอบการเรียนการสอนซึ่งต้องกำหนดให้สอดคล้องกับแนวคิด

3) กลวิธีการสอน (Technique) หมายถึง กลวิธีและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ควบคู่ไปกับวิธีสอนแต่ละวิธี ซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวคิดและวิธีสอน

จะเห็นได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้นแนวคิด วิธีสอน และกลวิธีการสอนต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันจึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดย รุ่งฤดี แพลงสร (2565, 68) ได้กล่าวว่า ก่อนเริ่มสอนในแต่ละครั้ง ผู้สอนควรมีวัตถุประสงค์ว่าต้องการสอนเรื่องอะไรและสอนอย่างไร ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีแนวคิดหรือทฤษฎีในการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการสอนอย่างมีหลักเกณฑ์ แล้วนำแนวคิดหรือทฤษฎีนั้นไปเปลี่ยนเป็นวิธีสอนหรือการวางแผนการสอนตามขั้นตอนการสอนที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ

ภาษาไทยในปัจจุบันได้รับการส่งเสริมไปสู่ระดับสากล ซึ่งเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเผยแพร่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทย การส่งเสริมภาษาไทยต้องอาศัยแนวทางที่เป็นระบบ ครอบคลุมทุกภาคส่วน คือ ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ และใช้เทคโนโลยีที่สนับสนุนการใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ (ณัชชา ชุ่มนวม, 2564, 1-9) สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ จำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจากการศึกษาของวรัญญา เทียงไชย (2561) พบว่า ผู้เรียนชาวต่างชาติมีวัตถุประสงค์หลักในการเรียนภาษาไทยเพื่อใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการสื่อสารกับคนไทยในบริบทจริง เช่น การทำงาน การใช้ชีวิต และการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม นอกจากนี้ ผู้เรียนยังให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นของหลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอนที่เข้าใจง่าย และบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งคุณภาพของผู้สอนและการให้บริการของสถาบันการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียน

การสอนควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และเป้าหมายของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไทยไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ในขณะเดียวกัน การศึกษาของกรนิษฐ์ ข่ายป่า พิงพร ศรีแก้ว และศิวพร จติกุล (2565, 53-64) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดยเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง และส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนด้วยกันเอง การใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น สื่อดิจิทัล สื่อภาพ และสถานการณ์จำลอง สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนแต่ละคน ทั้งในด้านพื้นฐานภาษา วัฒนธรรม และรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าวกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งพัฒนาทักษะการสื่อสารเป็นสำคัญ โดยผู้สอนควรออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของผู้เรียน ใช้สื่อ เทคโนโลยีและวิธีการสอนที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำภาษาไทยไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังสามารถขยายอิทธิพลภาษาไทยไปสู่ระดับสากลได้อีกด้วย

3. การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) คือ เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในเอกสารหรือบันทึกมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ การตีความจะกระทำในอีกขั้นตอนหนึ่งภายหลังเมื่อผู้ศึกษาจะสรุปข้อมูล (ธนิศร บุญสุข และคณะ, 2566, 121) โดยสามารถสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหาได้เป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1) การกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาหรือเอกสาร เพื่อให้ชัดเจนว่าจะเลือกข้อมูลประเภทใด หากมีข้อคำถามแจ่มแจ้งอย่างชัดเจนก็สามารถแยกข้อมูลตามข้อคำถามในแต่ละตอนหรือแต่ละข้อ

2) การกำหนดเค้าโครงเพื่อจำแนกคำหรือเนื้อหาสาระของข้อมูล ซึ่งผู้วิเคราะห์ควรระบุอย่างชัดเจนว่าจะใช้คำหรือข้อความใดบ้าง เพื่อช่วยในการเลือกและการตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออกไป ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือปัญหาของงานวิจัย และควรใช้คำที่ค่อนข้างกว้างเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ได้จากข้อมูลหลายชุดเพื่อนำมาพิจารณาอย่างเป็นระบบ

3) การพิจารณาบริบทแวดล้อม (Context) ของเนื้อหาเพื่อเพิ่มความถูกต้องของข้อมูล ไม่เพียงแต่การเลือกใช้เฉพาะคำสำคัญหรือวลีสั้น ๆ เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถอธิบายความเกี่ยวข้องของข้อมูลได้ดีมากขึ้น

4) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนับเป็นความถี่ของเนื้อหา แล้วสรุปบรรยายข้อมูลเชิงคุณภาพต่อไป

สำหรับการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วมารวมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความเข้าใจใหม่หรือข้อสรุปใหม่อย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูล

จากแหล่งต่าง ๆ มาหาความเหมือน ความแตกต่าง และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล จากนั้นจึงเรียบเรียงข้อมูลใหม่ให้เกิดเป็นองค์ความรู้ที่เป็นระบบ (Booth et al., 2022, 235-244) โดยวิธีการสังเคราะห์เป็นระบบที่ช่วยจัดระบบข้อมูลให้เป็นระเบียบและชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้การสังเคราะห์งานวิชาการไม่จำเป็นต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่แรกใหม่ทั้งหมด สามารถนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาผสมผสาน เพิ่มความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น ขยายสาระและขอบเขตออกไปให้สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งข้อมูลที่สังเคราะห์จะเป็นประโยชน์ในการต่อยอดองค์ความรู้ บูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ตลอดจนสร้างสรรค์ผลงานชิ้นใหม่ ๆ ต่อไปได้ (อลงกต คชสาร, 2567, 87)

การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เนื้อหาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำความเข้าใจข้อมูลอย่างเป็นระบบ เห็นความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การอ่านและทำความเข้าใจข้อมูลอย่างละเอียด การจำแนกและจัดหมวดหมู่ข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล การสรุปประเด็นสำคัญ และการเรียบเรียงข้อมูลใหม่ในรูปแบบที่เป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิธีการวิจัย (Research Methodology)

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คัดเลือกจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและมีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติอย่างต่อเนื่องมาไม่น้อยกว่า 30 ปี โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 6 แห่ง แบ่งเป็นสถาบันในประเทศ 3 แห่ง และสถาบันในต่างประเทศ 3 แห่ง ทั้งนี้ สถาบันที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องมีหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่ได้รับการยอมรับ มีการเผยแพร่แนวทางการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์อย่างเป็นระบบ และเปิดให้บุคคลภายนอกสามารถลงทะเบียนเรียนได้ จากเกณฑ์ดังกล่าวจึงได้ข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศูนย์ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.) มหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol University Global Partnership Division, n.d.) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Language Institute Chiang Mai University, n.d.) และต่างประเทศ ประกอบด้วย University of London (SOAS) (SOAS University of London, n.d.), Australian National University (ANU) (Open Universities Australia, n.d.) และ National University of Singapore (NUS) (NUS Centre for Language Studies, n.d.)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการจัดการเรียนการสอน 3 ลักษณะ ได้แก่ แผนการเรียนระยะสั้น แผนการเรียนระยะยาว และรายวิชาในหลักสูตรเฉพาะด้าน (มีการเปิดเป็นสาธารณะให้บุคคลภายนอกสามารถลงทะเบียนได้)

3. การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่มีความชัดเจนและเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) จัดระเบียบข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นและเนื้อหา โดยจัดระเบียบและเรียบเรียงสาระสำคัญของข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่สะดวกต่อการวิเคราะห์ เช่น การจำแนกตามสถาบัน รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง แล้วจัดกลุ่มตามลักษณะเนื้อหาและประเด็นที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น ภาพรวมของหลักสูตร วิธีการสอน หัวข้อที่สอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2) เปรียบเทียบข้อมูล โดยเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างสถาบันเพื่อพิจารณาความเหมือน ความแตกต่าง และลักษณะเฉพาะของแนวทางการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสถาบัน รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน

3) การสังเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มและเปรียบเทียบแล้ว มาทำการสังเคราะห์ โดยการเชื่อมโยงแนวคิดและข้อค้นพบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความเข้าใจใหม่และพัฒนาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ

ผลการวิจัย (Results)

ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง พบแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามบริบทของสถาบันแต่ละแห่ง ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการจัดการเรียนการสอน

แนวทางการจัดการเรียนการสอน แบ่งตามประเด็นภาพรวมของหลักสูตร วิธีการสอน หัวข้อที่สอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1.1 ภาพรวมของหลักสูตร

ภาพรวมของหลักสูตรมีการแบ่งระดับจากง่ายไปยากในการฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทย เริ่มสอนตั้งแต่ผู้ไม่มีพื้นฐานทางภาษาไทย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ภาพรวมของหลักสูตร

สถาบัน	การแบ่งระดับ	ระยะเวลาการเรียนการสอน	วิชาเลือก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	Intensive Thai Program (ITP) 9 ระดับ และ Communicative Thai for Beginners (CTB) 3 ระดับ	ITP 100 ชั่วโมง ต่อหลักสูตร และ CTB เป็นหลักสูตรพื้นฐานสำหรับผู้เริ่มต้น 40 ชั่วโมง ต่อหลักสูตร	มีวิชาเลือก เช่น ภาษาไทยเพื่อการ ทำงาน ภาษาไทยเชิง ธุรกิจ และสามารถ จัด Private Course
มหาวิทยาลัยมหิดล	Thai Language and Culture for Foreigners และ Summer Program	Preliminary 105 ชั่วโมง (32 วัน), Intermediate 54 ชั่วโมง (18 วัน), Advanced 51 ชั่วโมง (17 วัน) และ Summer Program 2 สัปดาห์	ไม่ปรากฏข้อมูล

ตารางที่ 1 ภาพรวมของหลักสูตร (ต่อ)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	3 ระดับ Level 1-3	เรียนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	ไม่ปรากฏข้อมูล
National University of Singapore	9 ระดับ Level 1-3 (พื้นฐาน), Level 4-6 (กลาง), Level 7-9 (สูง)	ระดับละ 30 ชั่วโมง	ไม่ปรากฏข้อมูล
University of London	3 ระดับหลัก มีระดับย่อย Beginners 1-3, Elementary 1-3, Pre-Intermediate 1-3	ระดับละ 20 ชั่วโมง ใน 10 สัปดาห์ (Blended Learning 15 ชั่วโมง เรียนออนไลน์ที่มีครูผู้สอน และ เรียนรู้ด้วยอิสระอย่างน้อย 5 ชั่วโมง)	ไม่ปรากฏข้อมูล
Australian National University	6 ระดับ Thai 1-2 (พื้นฐาน), Thai 3-4 (กลาง), Thai 5-6 (สูง)	130 ชั่วโมง ใน 12 สัปดาห์ (แต่ละ สัปดาห์เรียนออนไลน์และศึกษาด้วย ตนเอง โดย 1) 90 นาที ศึกษาด้วยตนเองก่อน เรียนออนไลน์ 2) 180 นาที เข้าร่วมชั้นเรียนผ่าน Zoom สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที 3) 90 นาที ทำแบบฝึกหัดประจำ สัปดาห์ 4) อย่างน้อย 4 ชั่วโมง ศึกษาด้วย ตนเอง)	ไม่ปรากฏข้อมูล

โดยรวม สถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศมีการแบ่งระดับการเรียนอย่างเป็นระบบ และกำหนดระยะเวลาการเรียนที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์และรูปแบบหลักสูตร โดยบางสถาบันมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้เลือกเรียนตามความต้องการ และมีการกำหนดให้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสะท้อนถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในระดับนานาชาติ

1.2 วิธีการสอน

วิธีการสอนเริ่มต้นจากทักษะการฟัง การพูด และไวยากรณ์ระดับพื้นฐาน จากนั้นเพิ่มทักษะการอ่านและการเขียน รวมถึงคำศัพท์ โครงสร้างภาษา และเนื้อหาในระดับที่ยากขึ้น ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 วิธีการสอน

สถาบัน	ระดับ/หลักสูตร	ทักษะและเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	Intensive Thai 1	การฟัง การพูด ไวยากรณ์ และคำศัพท์
	Intensive Thai 2	การฟัง การเขียนคำศัพท์ การพูด การอ่าน การออกเสียง ไวยากรณ์ และคำศัพท์
	Intensive Thai 3-6	การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
	Intensive Thai 7-9	การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนระดับสูง โดย ใช้สื่อหลากหลาย รวมถึงกิจกรรมในชั้นเรียนและการ นำเสนอ
มหาวิทยาลัยมหิดล	Preliminary Course	ไวยากรณ์ การฟัง และการพูด
	Intermediate Course	ไวยากรณ์ การฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียน
	Advanced Course	การพูด และการเขียน
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	Level 1-3	การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
National University of Singapore	Level 1	การฟัง การพูด ประโยค วลี และคำศัพท์พื้นฐาน การ อ่านและการเขียนคำพื้นฐาน
	Level 2-3	การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนคำ ประโยค และย่อหน้าขนาดสั้น
	Level 4-6	การฟัง การพูดเพื่อแสดงมุมมอง ความคิด และทักษะ การอ่านและการเขียนย่อหน้า หรือเรื่องราวสั้น ๆ
	Level 7-9	การฟัง การพูดเพื่อถ่ายทอดความคิดเห็นที่ซับซ้อน การอ่านและการเขียนเรื่องราวที่ยาวขึ้น และการ อภิปราย
University of London	Thai Beginners – Thai Pre-Intermediate	การฟัง การพูดสนทนา การอ่าน และการเขียน
Australian National University	Thai 1	การฟัง การพูด กฎพื้นฐาน การอ่าน การเขียน ประโยคพื้นฐาน รูปแบบตัวอักษร (ฟอนต์) ภาษาไทย และแป้นพิมพ์ภาษาไทย
	Thai 2-3	การฟัง การพูดสนทนา การอ่าน และการเขียนย่อ หน้า
	Thai 4-6	การฟัง การพูดสนทนาและอภิปราย การอ่านและการ เขียนข้อความที่ยาวและซับซ้อนขึ้น

จากข้อมูลวิธีการสอนข้างต้นพบว่า ทั้ง 6 สถาบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ด้านอย่างสมดุล การฟังและการพูดสอนตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูง เริ่มจากบทสนทนาพื้นฐานไปจนถึง

หัวข้อที่มีความซับซ้อน ในขณะที่การอ่านและการเขียนจะเรียนรู้เป็นลำดับขั้นจากระบบการเขียนพื้นฐานไปถึงการเขียนที่ยาวขึ้นและสามารถอภิปรายในชั้นเรียนได้

1.3 หัวข้อที่สอน

หัวข้อที่สอนเริ่มจากการให้ความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ไทยระดับพื้นฐาน คำศัพท์และการสนทนาในชีวิตประจำวัน จากนั้นจึงเป็นไวยากรณ์ไทยในระดับที่ซับซ้อนขึ้น แต่ละสถาบันมีหัวข้อที่สอนดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Intensive Thai 1, 2, 3 ภาษาและวัฒนธรรมไทย ฝึกออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ประโยคบอกเล่า คำถาม คำสั่งแบบพื้นฐานจำลองสถานการณ์อย่างง่ายในการสื่อสาร

Intensive Thai 4 สุขภาพ การเคารพธงชาติ วัฒนธรรม ท้องฟ้ายามค่ำคืน พระจันทร์ อายุมารัก

Intensive Thai 5 ชีวิต เศรษฐกิจ โฆษณาการ ปัญหาในสังคม วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ตำนานประวัติศาสตร์

Intensive Thai 6 ภัยธรรมชาติ ข้าวอาชญากรรม ข้าวทั่วไป การประกาศและโฆษณา เศรษฐกิจและการเมือง ข้าวเศรษฐกิจและข้าวการเมือง

Intensive Thai 7 ทัศนสังคมไทยร่วมสมัย ภาษาธุรกิจ สำนวนไทยเกี่ยวกับธุรกิจและการลงทุน ภาษาโฆษณา การวิจารณ์ ภาษาวรรณศิลป์ ภาษากฎหมาย ทำเนียบภาษา ภาษาสแลง ภาษากีฬา

Intensive Thai 8 ทัศนสังคมไทยสมัยใหม่ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สังคมแบบจารีตสังคมร่วมสมัย ภาษากับสังคม ปัญหาสังคม

Intensive Thai 9 ทัศนสังคมไทยก่อนสมัยใหม่ ความเชื่อ อาหารและศิลปวัฒนธรรมไทย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรมกับงานวรรณกรรมไทย วัฒนธรรมบันเทิง ประเพณีกับชีวิต

มหาวิทยาลัยมหิดล

Thai Language and Culture for Foreigners

1) Preliminary course ภาษาไทยเบื้องต้น พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลข คำศัพท์และประโยคพื้นฐานในชีวิตประจำวัน การทักทายและการแนะนำตัว วัฒนธรรมและประเพณีไทย

2) Intermediate Course การใช้คำเชื่อม อักษรย่อ สระประสม ข้อยกเว้นในการออกเสียง การพัฒนาทักษะภาษาไทย (การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนข้อความขนาดสั้น) การสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ วัฒนธรรมและประเพณีไทย

3) Advanced course การสนทนาในสถานการณ์เฉพาะ การพูดและการเขียนในหัวข้อต่าง ๆ วัฒนธรรมและประเพณีไทย

Summer Program แนะนำประเทศไทยและวัฒนธรรมไทย กลุ่มชาติพันธุ์และพหุวัฒนธรรม บุคลิกลักษณะของคนไทย ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน เยี่ยมชมการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สมุนไพรไทยและ

การแพทย์แผนไทย มวยไทย อาหารไทยแต่ละภาค ห้องเรียนทำอาหาร วัฒนธรรมเมืองและวัฒนธรรมดิจิทัล สังคมและวัฒนธรรมไทยในสื่อ ตะวันออกพบตะวันตก ชุมไทยและการแสดงรำไทย การรู้จักตนเอง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Level 1 การแนะนำตนเอง ตัวเลข/ราคา อาหาร/เครื่องดื่ม/ผลไม้ วัน เวลา การนัดหมาย ที่ตั้ง ทิศทาง สภาพอากาศ การท่องเที่ยว ครอบครัว งานอดิเรก สัตว์เลี้ยง ร่างกาย สุขภาพ สังคม วัฒนธรรม ไทย การอำลา การอวยพร

Level 2 การทักทาย ผลไม้/ขนมไทย/กาแฟ อาหารที่นิยม การเดินทาง ปัญหาต่าง ๆ

Level 3 สภาพอากาศในเชียงใหม่ โรงพยาบาล ภาพยนตร์ สำนวนไทย ศัพท์วัยรุ่น โฆษณา อาณาจักรล้านนา การสั่งอาหารออนไลน์

National University of Singapore

Level 1 การทักทายและการกล่าวลา เส้นทาง ลักษณะของบุคคล สถานที่ และสิ่งของ ความชอบ/ไม่ชอบ และความพึงพอใจ การเปรียบเทียบ การขอร้อง การให้ความช่วยเหลือ การขอคำแนะนำ การให้เหตุผล

Level 2 การเชิญชวนและการให้คำแนะนำ เวลา การสั่งอาหาร การซื้อของและการต่อรอง ราคา คุณภาพและปริมาณของสินค้า การนัดหมายและการเปลี่ยนแปลงนัดหมาย การฝากข้อความทาง โทรศัพท์ การเดินทาง การบรรยายและลำดับเหตุการณ์ การเข้าสังคม

Level 3 อาการเจ็บป่วย แสดงความห่วงใยและคำอวยพร เขียนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แผนการเดินทางท่องเที่ยว รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเมือง ขอคำแนะนำ ให้คำแนะนำและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเทศกาลและประเพณีทางวัฒนธรรม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและความเชื่อของเทศกาล

Level 4 แผนการท่องเที่ยว รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเมือง การถามและให้คำแนะนำ การบรรยายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศกาลและประเพณี ค่านิยมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเฉลิมฉลอง การอภิปรายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ขนบธรรมเนียม และวิถีชีวิต การเปรียบเทียบวัฒนธรรมของภาษาเป้าหมายกับวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างมีวิจารณญาณ เชื่อมโยงมุมมองใหม่กับวัฒนธรรมท้องถิ่นและอัตลักษณ์ของตนเอง

Level 5 การอธิบาย บรรยายและอภิปรายเกี่ยวกับการทำงานในประเทศไทยและต่างประเทศ การเฉลิมฉลอง ชีวิตการทำงาน ครอบครัว ความก้าวหน้าในสายอาชีพ การนำเสนอรูปแบบการใช้ชีวิต และภาวะการเป็นผู้นำ การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือปรากฏการณ์ทางสังคมหรือปัญหาทางสังคม

Level 6 การอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการเงินและการบริหารจัดการ เช่น แผนออมเงินสำหรับวัยรุ่น แผนการลงทุนที่เป็นไปได้ กองทุนของรัฐบาล ฯลฯ สื่อสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คน การอภิปรายเกี่ยวกับระบบการศึกษาในประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ และหัวข้อที่น่าสนใจหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น อีคอมเมิร์ซ เทคโนโลยี และวิถีชีวิต ฯลฯ วัฒนธรรมและค่านิยมไทย โครงสร้างของครอบครัว

Level 7 การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นร่วมสมัยในสังคมและบริบทชีวิตประจำวัน มุมมองต่อวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมอื่น ๆ ตลอดจนวัฒนธรรมของตนเอง วิถีชีวิตของคนไทยและผู้คนจากวัฒนธรรมอื่น การอภิปรายเกี่ยวสถานการณ์ปัจจุบันของโลก รวมถึงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของตนเอง

Level 8 การอภิปรายเกี่ยวกับหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ หัวข้อทางธุรกิจ การแสดงความคิดเห็นและทักษะต่อประเด็นทางธุรกิจในประเทศไทย สิงคโปร์ และประเทศอื่น ๆ

Level 9 การวิเคราะห์ภาษาไทยในสื่อต่าง ๆ การอภิปรายเกี่ยวกับกระแสสังคมและปัญหาประเด็นต่าง ๆ ในสังคม การอธิบายถึงลักษณะการใช้ภาษาในสื่อและสังคม การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาในสื่อและวัฒนธรรม การสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับภาษาในสื่อและอัตลักษณ์ของการใช้ภาษาในสื่อต่าง ๆ

University of London

Thai Beginners 1 ใช้คำทักทายและคำอำลา แนะนำตนเอง คำถามที่ต้องการคำตอบว่าใช่/ไม่ใช่ (yes/no questions) การทำงานและการเรียน ตัวเลข ความสุภาพ ถามและบอกเส้นทาง พูดคุยกับคนขับแท็กซี่ ชื่อของ ชื่ออาหาร ชื่อเสื้อผ้า ถามและต่อรองราคากับผู้ขายสินค้า

Thai Beginners 2 สั่งอาหารและเครื่องดื่ม ถาม-อธิบายตำแหน่งของสิ่งของ อธิบายความชอบ/ความต้องการและแสดงความเห็นเกี่ยวกับอาหาร ปฏิเสธอย่างสุภาพ ถาม-ตอบสิ่งใดเกิดขึ้นแล้ว ต้องการหรือไม่ต้องการทำ ความสามารถ ตอบคำถามว่า “ทำไม” ประสบการณ์ในการเรียนภาษาไทย ครอบครัว การแต่งงาน

Thai Beginners 3 เข้าใจหรือไม่เข้าใจ ถามความหมายของสิ่งต่าง ๆ คำสั่งที่ห้ามทำ พูดถึงเหตุการณ์ในอดีต ประสบการณ์ เมืองที่อาศัยอยู่ การเดินทาง เวลา จองตั๋วรถไฟ จองห้องพักโรงแรม วันในสัปดาห์ ขอให้ผู้อื่นช่วยทำบางสิ่งอย่างสุภาพ เช่าอะพาร์ตเมนต์ อธิบายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ พูดถึงเดือน ฤดูกาล และวันที่เฉพาะเจาะจง

Thai Elementary 1 ความสนใจของตนเอง การทำงาน ลักษณะของบุคคลและอารมณ์ คำสันธาน สิ่งของที่ขาย บรรยายความรู้สึกของตนเอง ครอบครัว ลักษณะของบ้าน วันเกิดและงานเลี้ยงสังสรรค์

Thai Elementary 2 ลักษณะภูมิศาสตร์ของประเทศไทยหรือประเทศอื่น ๆ เมื่อไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ประสบการณ์การเรียนภาษาไทย มหาวิทยาลัย งานและครอบครัว การย้ายบ้าน และลักษณะที่อยู่อาศัย การเดินทางอย่างละเอียด เปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ เหตุการณ์ที่ผิดพลาดหรือปัญหาที่เกิดขึ้น

Thai Elementary 3 อธิบายเกี่ยวกับครอบครัวของตนเอง การจราจรและการคมนาคม อาหารและร้านอาหารอย่างละเอียด งานเลี้ยงสังสรรค์ การบอกเส้นทาง การซื้อของและตลาด สถานการณ์ซื้อของที่ซับซ้อนมากขึ้น วันหยุดและการลาพักผ่อน การเรียนรู้ภาษาเกี่ยวกับการบอกเวลาที่ละเอียดขึ้น

Thai Pre-Intermediate 1 อธิบายงานอดิเรกของตนเองอย่างละเอียดและลึกซึ้ง ความรู้สึก และลักษณะนิสัยของตนเอง คำเชื่อม สภาพแวดล้อมในการทำงาน การซื้อของ สมาชิกในครอบครัวและ ลักษณะบ้าน ประโยคกรรม (passive voice) การทำสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้อื่น การให้ผู้อื่นทำสิ่งต่าง ๆ ให้ตนเอง

Thai Pre-Intermediate 2 หัวข้อทางการเมืองบางประเด็น ใช้คำเชื่อมประโยคได้มากขึ้น เช่น “ถ้า” “ดังนั้น” “อย่างไรก็ตาม” เข้าร่วมสัมภาษณ์งาน ให้คำแนะนำหรือคำสั่งแก่พนักงานหรือลูกจ้าง ประโยคกรรม คำลักษณนาม (classifiers)

Thai Pre-Intermediate 3 แปลงคำกริยา/คำคุณศัพท์ให้เป็นคำนาม อธิบายลักษณะบ้าน อย่างละเอียดตรงกับพูดคุยกับนักออกแบบตกแต่งภายใน การซื้อหรือเช่าบ้านในประเทศไทย การร้องเรียน เกี่ยวกับสินค้าที่ชำรุดหรือมีปัญหา ใช้คำบอกเวลาในหลากหลายบริบท อธิบายประสบการณ์การเรียนรู้ ภาษาไทย

Australian National University

Thai 1 การทักทายและการทำความรู้จัก พยัญชนะและสระในภาษาไทย กฎพื้นฐานในการพูด เขียน และอ่านภาษาไทย ครอบครัวและลำดับอาวุโส การรับประทานอาหารไทย การรู้เท่าทันและข้อควรระวังเมื่อซื้อของ การเป็นนักผจญภัย และการออกนอกเส้นทางท่องเที่ยวทั่วไป การเป็น “แขกที่ได้รับ การต้อนรับ” ค่านิยมของคนไทยเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ความเชื่อของคนไทยเกี่ยวกับสถานที่และ บทบาทของบุคคลในสังคม ความเป็นมงคล ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับออสเตรเลีย

Thai 2 อาชีพ ลักษณะของบุคคล การพูดคุยทางโทรศัพท์ การสนทนาในชีวิตประจำวัน กิจกรรมยามว่าง การเดินทางท่องเที่ยว การทำงานและการอวยพร การอ่านป้ายประกาศ และ โปสเตอร์โฆษณา ชาวไทย

Thai 3 ละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย วัฒนธรรม มุมมองของคนไทยเกี่ยวกับ “บ้าน” และ “ครอบครัว”, “พุทธศาสนา” และ “ความเชื่ออื่น ๆ” มุมมองของคนไทยเกี่ยวกับ “โรงเรียน” และ “การศึกษา”, “สถาบันพระมหากษัตริย์” และ “กองทัพ” ค่านิยมทางสังคมของไทยในอดีตและปัจจุบัน ความหลากหลายในสังคมไทย วรรณกรรมเรื่อง “จดหมายจากเมืองไทย” มุมมองของคนไทย คนจีน และ ชาวตะวันตกเกี่ยวกับ “บ้าน” และ “ครอบครัว”, “โรงเรียน” และ “การศึกษา”, “ศาสนา” และ “ความเชื่ออื่น ๆ” และ “การพัฒนาอาชีพ” อัตลักษณ์ความเป็นไทย ความเป็นจีน และความเป็นอื่น

Thai 4 ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรม และเหตุการณ์ปัจจุบัน ภาพยนตร์ไทย และบทเพลงไทย ประเด็นทางสังคม การตีความเชิงเปรียบเทียบ และการเข้าใจ ความหมายในบริบท พัฒนาความเข้าใจด้านไวยากรณ์และการแปล เหตุการณ์ปัจจุบันและหัวข้อทางสังคมที่กำลังเป็นที่สนใจ

Thai 5 คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ซับซ้อน การนำเสนอปากเปล่า การแปลแบบฉับพลัน (spontaneous translation) สนทนาในหัวข้อที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อ่านและการฟังผ่านสื่อ ทั้งข้อความและสื่อภาพ-เสียง วิเคราะห์ความหมายเชิงเปรียบเทียบ (figurative meaning) จากวรรณกรรม

ไทย อภิปรายและเขียนในประเด็นร่วมสมัย เช่น วัฒนธรรมสมัยนิยม ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ความหลากหลายทางเพศ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เปรียบเทียบบริบทเหล่านี้กับสังคมออสเตรเลีย ค้นหาและคัดกรองข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ต

Thai 6 การอ่านและการฟังจากสื่อที่มีความหมายโดยนัย (implicit meanings) และการทำความเข้าใจตามบริบท (contextual understanding) แสดงมุมมองเปรียบเทียบในประเด็นต่าง ๆ ค้นหาและประเมินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เรียนรู้คำศัพท์เฉพาะทาง (technical vocabulary) และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น การนำเสนอปากเปล่า การแปลแบบจับพลัน อภิปรายและเขียนอย่างมีระบบและลึกยิ่งขึ้น เช่น เหตุการณ์ปัจจุบัน สถานการณ์เศรษฐกิจ การเมืองแห่งความเหลื่อมล้ำ อิทธิพลเชิงวัฒนธรรม (Soft Power) บริบทของประเทศไทยในอาเซียนและอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับออสเตรเลีย ค้นหาและคัดกรองข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ต

จากข้อมูลหัวข้อที่สอนสามารถจัดกลุ่มเนื้อหาได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 หัวข้อที่สอน

กลุ่มเนื้อหา	รายละเอียดเนื้อหา	หมายเหตุ
1. ระบบภาษาไทยพื้นฐาน	พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การออกเสียง คำศัพท์พื้นฐาน โครงสร้างประโยค	ปรากฏทุกสถาบัน
2. การสื่อสารในชีวิตประจำวัน	การทักทาย การแนะนำตนเอง การซื้อขาย การเดินทาง การรับประทานอาหาร การใช้ภาษาในสถานการณ์ทั่วไป	ปรากฏทุกสถาบัน
3. วัฒนธรรมและสังคมไทย	ประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ อัตลักษณ์ไทย ศิลปวัฒนธรรม และค่านิยม	ปรากฏทุกสถาบัน
4. การพัฒนาทักษะภาษา 4 ทักษะ	การฟัง พูด อ่าน เขียน การนำเสนอ และการอภิปราย	ปรากฏทุกสถาบัน
5. การสื่อสารในบริบทเฉพาะ	ภาษาเพื่อธุรกิจ ภาษาในสื่อ ภาษาโฆษณา ภาษาเพื่อการทำงาน หรือสถานการณ์เฉพาะทาง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไม่ปรากฏข้อมูล
6. สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเหตุการณ์ร่วมสมัย	ข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง	University of London ไม่ปรากฏข้อมูล
7. การวิเคราะห์ภาษาและการใช้ภาษาในระดับสูง	การวิเคราะห์ภาษาในสื่อ การตีความ การแปล การอภิปรายเชิงวิชาการ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยมหิดล ไม่ปรากฏข้อมูล
8. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมระหว่างประเทศ	การเปรียบเทียบวัฒนธรรม การเชื่อมโยงอัตลักษณ์ และบริบทข้ามวัฒนธรรม	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, University of London ไม่ปรากฏข้อมูล

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า เนื้อหาด้านระบบภาษา การสื่อสารในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมไทย และการพัฒนาทักษะภาษา เป็นองค์ประกอบหลักที่ปรากฏในหลักสูตรของทุกสถาบัน สะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายพื้นฐานร่วมกันในการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารภาษาไทยของผู้เรียน ในขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับบริบทเฉพาะ เช่น ภาษาเพื่อธุรกิจ ภาษาในสื่อ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง พบในสถาบันส่วนใหญ่ แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกสถาบัน โดยเฉพาะหลักสูตรที่เน้นระดับพื้นฐานหรือระดับต้น สำหรับเนื้อหาในระดับการวิเคราะห์ภาษาและการเปรียบเทียบวัฒนธรรม พบในหลักสูตรระดับกลาง และระดับสูงของบางสถาบันเท่านั้น ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาทักษะภาษาไทยในระดับการคิดวิเคราะห์ การใช้ภาษาเชิงวิชาการ และการเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในระดับสูง

1.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบด้วยกิจกรรมทัศนศึกษาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมในรายวิชา ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญที่ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียนรู้วัฒนธรรมไทย เช่น การทำอาหารไทย มวยไทย ดนตรีไทย เป็นต้น

มหาวิทยาลัยมหิดล Summer Program มีกิจกรรมทัศนศึกษาจังหวัดเชียงราย 4 วัน 3 คืน จังหวัดชลบุรี 3 วัน 2 คืน เพื่อเรียนรู้มรดกและความหลากหลายทางวัฒนธรรม/สังคมและชีวิตที่ยั่งยืน และทัศนศึกษาจังหวัดชลบุรี 3 วัน 2 คืน เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อองค์กร อีกทั้งมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมในรายวิชา ได้แก่ การทำอาหาร รำไทย มวยไทย นวดแผนไทย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีกิจกรรมทัศนศึกษาวัดในจังหวัดเชียงใหม่ ตลาดสดศูนย์การศึกษา วัฒนธรรมล้านนา งานหัตถกรรมร่มกระดาษสา เครื่องปั้นดินเผา อีกทั้งมีกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นล้านนา กิจกรรมตามช่วงเทศกาลและประเพณีไทย เช่น ลอยกระทง และสงกรานต์ มีการประดิษฐ์กระทงจากใบตอง การตัดตุ๊กตาส้ม เป็นต้น

สถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศไม่ปรากฏข้อมูลกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังกล่าว ทำให้เห็นว่าหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยให้ความสำคัญกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาในบริบทจริงและมีทรัพยากรและสถานที่ที่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังกล่าวอย่างโดดเด่น

2. การเปรียบเทียบแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติระหว่างสถาบันในประเทศไทยและต่างประเทศ

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในระดับอุดมศึกษา มีความหลากหลายตามบริบทของแต่ละประเทศและวัตถุประสงค์ของผู้เรียน ทุกแห่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือครอบคลุมทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีการจัดระดับการเรียนตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูง บางแห่งยังมีรูปแบบ Blended Learning ที่ผสมผสาน

การเรียนรู้ออนไลน์และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ สำหรับแนวทางการสอนก็มีความคล้ายคลึงกัน เริ่มจากทักษะพื้นฐานจากนั้นจึงพัฒนาไปสู่ทักษะที่สูงขึ้น โดยสถาบันในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการฝึกฝนทบทวนในชีวิตประจำวันและการใช้งานจริง ขณะที่สถาบันในต่างประเทศจะเน้นความสมดุลของทั้ง 4 ทักษะและมีลำดับขั้นในการพัฒนาที่ชัดเจน รวมทั้งฝึกการแสดงความคิดเห็นและการอภิปรายในหัวข้อที่ซับซ้อนมากขึ้นตามระดับ

หัวข้อการเรียนรู้แต่ละสถาบันก็มีความหลากหลาย เริ่มจากการสอนไวยากรณ์ไทยพื้นฐาน คำศัพท์ การสนทนาในชีวิตประจำวัน ไปจนถึงหัวข้อเฉพาะ เช่น ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และประเพณีไทย สำหรับสถาบันในประเทศไทย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เน้นหัวข้อหลากหลายตั้งแต่ภาษาเฉพาะกิจ สถาบันหลักของชาติ จนถึงปัญหาสังคม ส่วนมหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะเน้นวัฒนธรรมและบริบทเฉพาะถิ่น เช่น คำศัพท์ท้องถิ่นล้านนา ขณะที่สถาบันในต่างประเทศอย่าง National University of Singapore ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เรื่องราวของสังคมไทยและนานาชาติเชิงลึก University of London เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร และ Australian National University มุ่งเน้นการใช้ภาษาเชิงวิพากษ์และประยุกต์การเรียนรู้ภาษาไทยกับเทคโนโลยี อีกทั้งมีการค้นคว้าออนไลน์ และการวิเคราะห์ประเด็นทางสังคมในมุมมองสากล ส่วนด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรสถาบันในประเทศไทยมีความโดดเด่น โดยจัดกิจกรรมทัศนศึกษาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทย เช่น การทำอาหารไทย ดนตรีไทย มวยไทย รำไทย และกิจกรรมท้องถิ่น เช่น การตัดตุ๊กตาของเชียงใหม่ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง ในขณะที่สถาบันในต่างประเทศยังไม่พบข้อมูลกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเป็นทางการ

3. การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกันของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง ทำให้เห็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างเป็นระบบทั้ง 4 ทักษะ โดยมีจุดเด่นและแนวทางที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันซึ่งสามารถสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและรอบด้าน 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1) **การมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น** หมายถึง มีความยืดหยุ่นตามความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียน ดังที่ ริกซ์พงศ์ วงศาโรจน์ (2567) ได้กล่าวถึง การศึกษายืดหยุ่น (flexible learning) ว่า “เป็นการเปิดทางเลือกที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน และถือเป็นการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ สภาพปัญหาของแต่ละคน” โดยสามารถแบ่งออกเป็นระดับตามความยากง่าย คือ ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกระดับที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง ทั้งนี้ การกำหนดชุดวิชาบังคับที่เรียนร่วมกันและชุดวิชาเลือกก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเจาะลึกในประเด็นที่ตนสนใจได้

2) **การบูรณาการทักษะการสื่อสารกับการคิดวิเคราะห์** คือ การบูรณาการทักษะภาษาไทยให้ครอบคลุมทั้งในบริบทชีวิตจริงและบริบททางวิชาการ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนอย่างมี

ประสิทธิภาพ และส่งเสริมความเข้าใจภาษาไทยในฐานะเครื่องมือที่สะท้อนวัฒนธรรม ความคิด และบริบททางสังคม พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาด้อยอดในระดับที่สูงขึ้น โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ และบริบท ตลอดจนเสริมสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา ซึ่ง รุ่งฤดี แพลงผศ (2565, 94) ได้กล่าวถึง ข้อดีของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า “วิธีการดังกล่าวเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้โดยสามารถใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งสามารถสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาได้อีกด้วยเพราะเนื้อหาที่เรียนทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการใช้ภาษาอย่างแท้จริง”

3) การใช้รูปแบบการเรียนรู้ผสมผสาน (Blended Learning) คือ การนำสื่อและเทคโนโลยีมา ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ เช่น วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ เพลง แบบฝึกหัดออนไลน์ ห้องเรียนเสมือนจริง และกิจกรรมแลกเปลี่ยนในแพลตฟอร์มดิจิทัล ควบคู่กับการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า จะทำให้ การจัดการเรียนการสอนมีความน่าสนใจมากขึ้น อีกทั้งการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีทั้งออนไลน์ การเรียนรู้ อิสระ และการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่มีความยืดหยุ่นและสามารถรองรับผู้เรียนได้ หลากหลายทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและต่างประเทศ

4) การจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เช่น เรียนเรื่องอาหารไทยควบคู่กับกิจกรรมทำอาหาร เรียน เรื่องประเพณีควบคู่กับการเข้าร่วมพิธีจริง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ “ภาษาในบริบทชีวิตจริง” อย่างลึกซึ้ง และเกิด ความประทับใจในวัฒนธรรมไทย เกิดทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และช่วยให้ผู้เรียนเรียนภาษา อย่างสนุกสนาน ทั้งนี้การจัดกิจกรรมสามารถปรับให้เหมาะกับวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ เช่น วัฒนธรรมภาคเหนือ ตอนล่าง หรือวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น โดย Boonsongsak & lamdanush (2025, 232) ได้สนับสนุน ความคิดดังกล่าวว่า “การบูรณาการทัศนศึกษาในการเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ ภาษาในสถานการณ์จริงและเสริมสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมไทยอย่างเป็นธรรมชาติ เช่น ชมการแสดง เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ หรือชมภาพยนตร์ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งกับภาษาและ วัฒนธรรมไทยนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน”

5) การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาในมิติข้ามวัฒนธรรมและนานาชาติ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาของตนเอง เรียนรู้ความแตกต่างของมารยาท การใช้ภาษา การสื่อสาร และ ค่านิยมในวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และเสริมสร้างมุมมองแบบ พหุวัฒนธรรม (Multicultural Perspectives) ซึ่งทำให้ผู้คนจากหลากหลายเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และ วัฒนธรรม อาศัยอยู่ร่วมกันโดยมีการยอมรับ เคารพความแตกต่างและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทั้งนี้ Boonsongsak & lamdanush (2025, 228) ได้แสดงมุมมองเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาในมิติข้าม วัฒนธรรม ว่า “การปรับทัศนคติของผู้เรียนด้วยการขยายองค์ความรู้ด้านพหุวัฒนธรรม โดยการสร้าง บรรยากาศในห้องเรียนที่มีความยุติธรรม ความเป็นประชาธิปไตย และการยอมรับความแตกต่าง จะช่วยให้ ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้วัฒนธรรมอื่น ๆ พร้อมทั้งเพิ่มพูนความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ของตนเอง อีกทั้งยังสามารถลดช่องว่างทางวัฒนธรรมและสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาของผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม”

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของภาษาไทยในฐานะภาษานานาชาติและเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม โดยสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในชีวิตประจำวันและในบริบททางวิชาการ ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทย แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Boonsongsak & Iamdanush (2025, 231-232) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ควบคู่กับการเรียนรู้บริบททางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์จริงและพัฒนาความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ณัชชา ชุ่มนวม (2564, 3) ยังชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมภาษาไทยในระดับสากลช่วยให้คนทั่วโลกได้รู้จักเอกลักษณ์ของภาษา วรรณกรรม ศิลปะและขนบธรรมเนียมของไทย ซึ่งช่วยสร้างภาพลักษณ์ของประเทศในเชิงบวก นำไปสู่การสนับสนุนการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของไทยด้านต่าง ๆ ตามมา

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนถึงแนวโน้มสำคัญในการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับการเรียนการสอนภาษาไทย โดยสถาบันศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ สื่อมัลติมีเดีย และระบบการเรียนรู้ดิจิทัล ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2567) ที่ระบุว่าเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น และช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่องตามความต้องการและศักยภาพของตนเอง รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานของ สุชาติ คุ่มสุทธิ (2566, 252-254) ที่พบว่านอกจากส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ทำให้เข้าใจและรู้ทิศทางการเรียนรู้ของตนเองเป็นอันดับแรกแล้ว การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เป็นอันดับรองลงมาที่จะช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในขณะเดียวกันแนวโน้มการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการเรียนการสอนภาษาไทยถือเป็นอีกประเด็นสำคัญที่มีศักยภาพในการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แม้ว่า การใช้ AI อาจยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในทุกสถาบัน แต่จากการขยายตัวของเทคโนโลยีดิจิทัลและการเรียนรู้ออนไลน์ แสดงให้เห็นว่า AI สามารถนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคลได้ เช่น การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดทางภาษา การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการพัฒนาทักษะการฟังและการออกเสียง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2564) ที่ระบุว่า AI มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านระบบอัจฉริยะ

สรุป (Conclusion)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาทักษะภาษาไทยของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ แม้จะมีความคล้ายคลึงกันในด้านโครงสร้างหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยรวม แต่มีความแตกต่างตามบริบทและวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยสถาบันการศึกษาในประเทศไทยมีจุดเด่นด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประสบการณ์จริง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาในบริบทสังคมไทยอย่างลึกซึ้ง ขณะที่สถาบันการศึกษาในต่างประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาไทยควบคู่กับการคิดวิเคราะห์ในบริบททางวิชาการและนานาชาติ

แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ 5 แนวทาง ได้แก่ การมีโครงสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่น การบูรณาการทักษะการสื่อสารกับการคิดวิเคราะห์ การใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน การจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม และการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาในมิติข้ามวัฒนธรรมและนานาชาติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบหลักสูตรทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน สื่อการเรียนรู้ กิจกรรมที่บูรณาการทักษะภาษาและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนสร้างหลักสูตรที่มีความเป็นนานาชาติให้แก่หน่วยการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ต่อไปได้

นอกจากนี้ แนวทางดังกล่าวยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยให้มีมาตรฐานในระดับสากล โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน พร้อมทั้งพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทโลกและความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อาทิ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและ AI และการเสริมสร้างมุมมองแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ โดย ณัชชา ชุ่มนวม (2564, 3-4) ได้ชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมภาษาไทยในระดับสากลนอกจากจะใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี และอัตลักษณ์ของชาติแล้ว จำเป็นต้องพัฒนาและขยายหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาทั่วโลกอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มบทบาท เพิ่มจำนวนผู้ใช้ภาษาไทย และเพิ่มการยอมรับภาษาไทยในระดับสากล

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรนิษฐ์ ขายป่า, พิงพร ศรีแก้ว และศิวพร จติกุล. (2565). การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดย ADDIE MODEL. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 11(3), 53–64.
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NBJ/article/view/261137>
- ณัชชา ชุ่มนวม. (2564). การส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในระดับสากล. *วารสารครุศาสตร์อภินิหาร*, 2(1), 1–9.
<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jott/article/view/2216>
- ทศพร กานติมาอักษรย์. (2561). *สภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษา*

ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี]. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ. <http://www.tnsu.ac.th/web/web5/wittayanipon/2563/SPBm58151301006.pdf>

ธนิศร บุญสุข, สรวิญญ์ เกาสมบัติ, ศิริญญา ทับสมบัติ และวานิต พรสุธารักษ์. (3, กรกฎาคม, 2566).

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงคู่มือปฏิบัติงาน. ใน กองวิชาวิทยาการการบิน สถาบันการบินพลเรือน (บ.ก.), [Symposium]. The 3rd Aviation National Symposium การประชุมวิชาการด้านการบินระดับชาติ ครั้งที่ 3, สถาบันการบินพลเรือน.

ชนิดา วิมลเศรษฐ. (2568, 14 กุมภาพันธ์). “ศุภชัย ใจสมุทร” หรือ TCEP - 19 มหาวิทยาลัย มุ่งยกระดับมาตรการด้านความปลอดภัย เพิ่มพูนคุณภาพชีวิตนักศึกษาจีนในไทย เสริมศักยภาพในการพัฒนากำลังคนอย่างเป็นรูปธรรม. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

<https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announce-all/news-all/106-minister-supamas/11046>

ผานิต ฆาตนาถ. (2567, 29 กรกฎาคม). ผู้เชี่ยวชาญ มข.มองอนาคตภาษาไทย ผ่านปรากฏการณ์ “ใจฟู” ในวันที่กระแสต่างชาติพูด-เรียนภาษาไทยพีเวอร์. KRU NEWS. <https://www.kku.ac.th/th/192956/>

รักษ์พงศ์ วงศาโรจน์. (2567, 20 พฤษภาคม). ‘การศึกษายืดหยุ่น’ ฉากทัศน์ใหม่ในอนาคต เปิดทางเลือกที่หลากหลายให้เด็กเข้าถึงการเรียนรู้. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ).

<https://www.eef.or.th/article-200524/>

รุ่งฤดี แผลงศร. (2565). ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรัญญา เทียงไชย. (2561). พฤติกรรมชาวต่างชาติในการเลือกชั้นเรียนภาษาไทยในอำเภอเมืองเชียงใหม่ [การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. CMU library.

https://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2561/mba10861waran_full.pdf

ศุภลักษณ์ ทองจีน. (2560). การออกแบบและการจัดการเรียนรู้, [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ศูนย์ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). *Courses for Public*. <https://www.arts.chula.ac.th/CTFL/current-course-2/>

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564, 22 พฤษภาคม). ปัญหาประติสฐ์ในการให้บริการของภาครัฐ. EtDa. <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/Knowledge-Sharing/Articles/AI-in-Government-Services.aspx>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2565 การฟื้นฟูการเรียนรู้และเร่งรัดประสิทธิภาพเพิ่มโอกาสทางการศึกษา (*Learning Recovery and Education Opportunities Effectiveness Acceleration*). <https://www.onec.go.th/th.php>

/book/BookView/2078

สุชาติ คัมสุทธิ. (2566). หลักสูตรฐานสมรรถนะสู่การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21.

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 17(2), 236–256. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/journaldru/article/view/262305>

สุมิตา อังวัฒนกุล. (2539). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อลงกต คชสาร. (2567). ความรู้เบื้องต้นกระบวนการวิจัยเชิงสังเคราะห์. *วารสารเมธีวิจัย*, 1(4), 81–89.

https://so16.tci-thaijo.org/index.php/SJ_SS/issue/view/92

ANU College of Asia & the Pacific. (n.d.). *Study: Language-Thai*.

<https://asiapacific.anu.edu.au/language-thai#section-13762>

Boonsongsak, C. & Iamdanush, J. (2025). Enhancing Thai Language Learning for International

Students in Higher Education: A Multicultural Educational Approach. *วารสาร*

มนุษยศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 26(2), 226–236. [https://so03.tci-thaijo.org/index-](https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JHUMANS/article/view/278993)

[php/JHUMANS/article/view/278993](https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JHUMANS/article/view/278993)

Booth, A., Sutton, A., Papaioannou, D., & Clowes, M. (2022). *Systematic approaches to a*

successful literature review (3rd ed.). [https://www.scribd.com/document/](https://www.scribd.com/document/851750363/Booth-2022-Systematic-Approaches-to-a-Successful-Literature-Review-Andrew-Booth-Anthea-Sutton-Mark-Clowes#page=235)

851750363/Booth-2022-Systematic-Approaches-to-a-Successful-Literature-Review-

Andrew-Booth-Anthea-Sutton-Mark-Clowes#page=235

Language Institute Chiang Mai University. (n.d.). Courses. <https://www.learnthaicmu.com>

/program-benefits/

Mahidol University Global Partnership Division. (n.d.). *Special Course*.

<https://op.mahidol.ac.th/ir/th/special-course/>

NUS Centre for Language Studies. (n.d.). *Courses: Thai*. <https://fass.nus.edu.sg/clslang/thai/>

Open Universities Australia. (n.d.). *Subjects: Thai*. <https://www.open.edu.au/courses/>

subjects?keyword=Thai

SOAS University of London. (n.d.). *Thai language course*. [https://www.soas.ac.uk/thai-](https://www.soas.ac.uk/thai-language-courses)

language-courses